

11. Управління ліквідністю як складової фінансової стійкості комерційного банку

Тетяна Копійка, Тамара Говорушко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Банківська ліквідність відіграє життєво важливу роль як у діяльності окремого банку, так і у кредитній системі держави. Неліквідний банк не може виконувати свої функції і проводити операції з обслуговування клієнтів, його рейтинг знижується, що значно ускладнює запозичення коштів із зовнішніх джерел, банк втрачає потенційний прибуток. Надлишкова ліквідність є результатом негативного управління банком і говорить про неспроможність менеджменту банку ефективно розпоряджатися залученими ресурсами. Така ліквідність спричиняє зниження рентабельності банківської діяльності й навіть може привести до збитковості банку. Тому вирішення проблем ліквідності повинно мати найвищий пріоритет в роботі банку, а формування та використання адекватного інструментарію управління ліквідністю банку – першочергове завдання.

Матеріали і методи. Управління ліквідністю банку досліджували такі науковці, як О.І.Лаврушин, В.І.Міщенко, В.М.Шелудько, О.Д.Вовчак, Ю.С.Ребрик, Н.О.Хіміч, М.А.Поморина та ін. Незважаючи на суттєві наукові результати, отримані вищезазначеними вченими, слід зауважити, що питання формування методичних підходів до вдосконалення управління ліквідністю банків залишається недостатньо розробленим як у теоретичному, так і у практичному аспектах, особливо у контексті фінансової стійкості банків.

Результати. На даний момент для економіки України особливо актуальною є проблема забезпечення фінансової стійкості банків. Питанням стійкості банківської системи в економічній літературі відведено значне місце. Фінансова стійкість банку – це динамічна характеристика банку, яка визначає його здатність витримувати вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища та виконувати свої функції на протязі безперервного терміну дії. Фінансова стійкість банку є складовою фінансової стабільності, його надійності, показниками якої, в свою чергу, є капітальна стійкість, ліквідність, прибутковість і ризик комерційного банку. Таким чином, ліквідність надзвичайно важлива для банку, як складова фінансової стійкості. Кожен банк для забезпечення своєї стабільності має бути впевненим, що у будь-який момент зможе задовольнити потреби своїх кредиторів і позичальників. Для цього йому потрібно підтримувати відповідність між активними та пасивними статтями балансу, між строками повернення кредитів та строками закінчення депозитів. Усі ці процеси включає управління ліквідністю банку. Стабільне функціонування та подальший розвиток банків залежить від здатності банку організувати ефективне управління ліквідністю. Від управління ліквідністю залежить не лише спроможність банку розраховуватись за своїми зобов'язаннями, але і задовольняти існуючий попит на ресурси для здійснення активних операцій. Крім того, дотримання встановлених вимог ліквідності є основним свідченням надійності установи банку, а, отже, і ділової репутації [1].

Управління банківською ліквідністю варто розглядати як складний багатоетапний та безперервний процес, що є сукупністю підходів і методів, за допомогою яких здійснюють діагностику та планування ліквідності (через аналіз та коригування внутрішніх чинників) і тому досягається оптимальне співвідношення між активами та зобов'язаннями за обсягами, термінами та валютами, що дає змогу банкам обмежити рівень ризику незбалансованої ліквідності та досягти максимізації прибутковості за умов обов'язкового дотримання її нормативів [3].

При управлінні ліквідністю необхідно враховувати такі особливості:

- наявність різних підходів до визначення ліквідності, що призводить до виникнення значної кількості методів її оцінки;
- тісний взаємозв'язок між ліквідністю і доходністю[2].

Щоденна робота з підтримки достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження і виживання банку та забезпечує його стійкість. Без якісного управління банк не зможе надавати послуги щодо обслуговування фізичних і юридичних осіб, здійснювати кредитну та інвестиційну діяльність, тому підтримка ліквідності повинна мати найвищий пріоритет у роботі менеджменту банку. Рациональне управління залученими коштами створює умови для підтримання відповідного рівня ліквідності банку та довіри клієнтів, а отже банк може бути впевненим у своїй фінансовій стійкості.

Висновки. Складовими фінансової стійкості є капітальна стійкість, ліквідність, прибутковість та ризик. Національний банк України, встановлюючи відповідні нормативи ліквідності, підтримує й стійкість банку. Це призводить до зменшення

накопичення вільних коштів банків, тобто банківські ресурси «працюють» в збільшенні прибутковості банків, а отже, зменшують ризик недоотримання доходів. Ще одним виявленням впливу управління ліквідністю на фінансову стійкість є збалансованість між сумами активів та пасивів банку, що підтримує капітальну стійкість банку, яка також є невід'ємною частиною стійкості банку. З цього можемо зробити висновок, що управління ліквідністю банку забезпечує підтримання на належному рівні усіх складових фінансової стійкості, а отже, є її невід'ємною частиною.

Література:

- 1.Зінченко В./Сутність і поняття стійкості банківської системи/Вісник УАБС: 2007, с.86
2. Крилова В/ Складові процесу управління ліквідністю банку/Вісник НБУ: 2008, с. 24
- 3.Хіміч Н.О./Управління ліквідністю комерційних банків України в умовах нестабільності фінансових ринків / Регіональна економіка: 2008, с 83